ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 2 | Žemaičių aktyvistų laikraštis | 1941 m. liepos 11 d.

Darbo klausimu

Dar gyvename didžiųjų įvykių pirmąsias dienas. Dažnas nespėjome atsipeikėti nuo tų baisių dalykų, kuriuos suruošė kruvinasis bolševizmas. Bet mūsų krašte jo šaknys jau išraustos, o visokios atžalėlės baigiamos naikinti. Tada jau metas pažiūrėti aplinkui, kaip gyvensime ir tvarkysimės. Mūsų laikinoji Vyriausybė jau paskelbė naujai išlaisvintos tėvynės Lietuvos bendruosius gyvenimo dėsnius. Jie trumpai išreiškti taip: gyvenimas bus tvarkomas tautinės vienybės ir socialinės lygybės pagrindais.

Su marksizmu — bolševizmu Lietuvoje baigta. Nereikia daug kalbėti ir įrodinėti, kokią netvarką įvedė jis į mūsų krašto socialinį gyvenimą; jei būtų galėjęs jis dar kiek paženininkauti, būtų nugramzdinęs visus gyventojus į didžiausią skurdą ir vargą.

Čia tuoj kyla klausimas, kaip dabar mūsų tėvynėje bus sprendžiamas socialinis klausimas. Plačiau tuo reikalu atsakingi žmonės dar nėra pasisakę, bet viena aišku, kad išvadautoje nuo bolševizmo Lietuvoje nebus skriaudžiamas nė vienas sluoksnis. Jei kas bijo, kad dabar Lietuvoje atveriamos plačiai durys kapitalizmui, darbininkų išnaudojimui, tai ta baimė neturi nė mažiausio pagrindo. Toks kapitalizmas, kokį mes pažįstame Jungt. Amerikos Valstybėse ar Anglijoje, Lietuvoje niekad nebūs šalininkų ir negalės įsigalėti. Nuo bolševistinės netvarkos ir slaubo mus išvadavo nacionalinė—socialistinė Vokietija, kuri griežčiausiai kovoja su angliškąja plutokratija ir kapitalo viešpatavimu. Bet ta pati nacional-socialistinė Vokietija dar griežčiau kovoja ir su žydiškuoju marksizmu-bolševizmu. Vadinasi, šią dienų Vokietijos vadai yra suradę naują kelią ir būdą spręsti taip painiam socialiniam klausimui. Tai bus gražus pavyzdys ir mūsų bolševizmo padarytas žaizdas besigydančiai valstybei.

Mūsų kraštas yra daugiausia vidutinių ir smulkių ūkininkų gyvenamas. Bolševikai tą sluoksnį sąmoningai visokiais nežmoniškais įstatymais rekvizicijomis, niekur negirdėtais mokesčiais, įvairiausiomis prievartos darbo prievolėmis nožėjo išnaikinti, tuo pačiu sugriauti ekonominį valstybės pamatą. Jau nekalbant apie visa kita, ar rasime kur nors valstybę, kurios vyriausybė pavasario sėjos metu įkaršyje atitrauktų ūkininką su darbininkais ir darbo inventoriumi nuo žemės darbo ir ištisas savaites išlaikytų prie prievartos darbų aerodromuose. Dabar mūsų ūkininkų niekas negriaus, leis laisvai jiems dirbti, padės visokiomis priemonėmis kuo daugiausia išaugintį gėrybių — ūkio produktą.

Iki įkyrumo per praėjusius metus buvo kalbama apie darbininką ir jo reikalus. Ką gi tas darbininkas gavo?! Iškyrus vieną kitą komunistą, gavusį gerai apmokamą partijoje ar valdžios įstaigoje vietą, visi kiti gaudavo tokias algas, kad ir visai nevalgydami būtų negalėję nei patys apsirengti, nei savo šeimų aprengti. Buvo daug žodžių, bet geral žinome kiek pačiuose Telšiuose ir apylinkėse darbo žmonių praėjusiais metais darbo visai negalėjo gauti ir skurdo nepaprastą skurdą. O kiek ta „darbininkų vyriausybė" pačių gerų jų darbininkų uždarė į kalėjimus ir išvežė į nežinomus Rusijos kraštus!

Dabar mažai bus kalbama, bet daugiau dirbama. Mūsų žemėje niekuomet negrįš nei baudžiava, nei kapitalo viešpatavimas, nei išnaudojimas kurio nors luomo. Mes, nusižiūrėdami į kultūringąjį Vakarų kaimyną, taip tvarkysimės, kad visi būtume lygūs, kad su visais būtų teisingai elgiamasi ir tinkamai atlyginama. Kad toks gyvenimas galimas, rodo mums nacional-socialistinė Vokietijos pavyzdys, kur nėra didelio skirtumo tarp įvairų darbą dirbančių uždarbio, kur tikrai branginamas ir pagerbiamas kiekvieno darbas ir gera valia. Ir tai darома ne žodžiais, bet darbais.

Išsivadavę iš kruvinojo bolševizmo nagų, drąsiai galime žiūrėti į ateitį, kurią visi bendromis jėgomis, vadovaudamiesi tautinės vienybės ir socialinės lygybės principais, susikursime gražią ir pastovią.

Vokiečių kariuomenė planingai veržiasi pirmyn

72.000 bolševikų kareivių perėjo į vokiečių pusę. Vokiečiai visai vyrauja ore. Paimtas Minskas. Pralaužta ir Stalino linija. Vokiečių kariai prie Dniepro ir Dniestro

Trečiąją karo savaitę vokiečių kariuomenė baigė likviduoti apsupta sias bolševikų armijas. Viso paimta daugiau 300.000 belaisvių ir nepaprastai didelis karo grobis. Taip pat paimtas Minsko miestas, kuris dėl bolševikų gynimo yra smarkiai apgriautas. 72.000 bolševikų kareivių prie Minsko perėjo į vokiečių pusę. Taip pat nuolat masiniai bėga į vokiečių pusę bolševikų kariai ir kitose vietose, ypač rumunų fronte. Atbėgę jie prašo duoti ginklus ir leisti padėti mušti raudonuosius. Numušus keletą tūkstančių raudonųjų lėktuvų, vokiečių aviacija neabejotinai vyrauja ir rytų oro erdvėj ir vykdo bombardavimus net ligi pat Uralo. Ardomi priešo susisiekimo keliai ir trukdomas pristatymas karo reikmenų.

Visu frontu, nuo šiaurės ligi pietų vokiečių kariuomenė prėjo vadinamąją Stalino liniją. Tai yra įsitvirtinimų linija, įrengta pagal visus moderniškos karo technikos reikalavimus. Įtvirtinimų lizdai yra taip žemai, kad artilerijos ugnimi juos sunku pasiekti. Todėl juos ima narsieji vokiečių pionieriai, kurie artilerijos ugnies dengiami prisiartina prie pat įtvirtinimų lizdų ir išsprogdina juos po vieną. Tokiu būdu keletoj vietų tie moderniški tvirtinimai yra pralaužti ir atidarytas kelias į Rusijos gilumą.

Šiaurinėj fronto daly bolševikai mėgino įsitvirtinti prie Latvijos Rusijos sienos, bet ir čia greitai turėjo trauktis. Dabar vokiečių kariuomenė eina į siaurę per Estiją, o į rytus toje fronto vietoje yra netoli Pskovo.

Išviso vokiečių karo vadovybė paskutinėm dienom neskelbia smulkesnių žinių, kokios vietovės yra užimtos. Tai daroma taktiniais sumetimais. Taip pat iš vokiečių šaltinių pabrėžiama, kad vokiečių kariuomenės tikslas yra ne erdvių užėmimas, o visiškas priešo jėgų sunaikinimas. Taip pat pabrėžiama, kad per pirmąsias dvi karo savaites vokiečių kariuomenė užėmė 375.000 kvadrat. kilometrų, kas sudaro žymiai didesnę teritoriją, negu per tą patį laiką pernai buvo paimta vakarų fronte. Kai kurie vokiečių pėstininkų daliniai per 4—5 dienas nužygiavo pirmyn daugiau 300 kilometrų.

Patiriama, kad Ukrainos miestuose, ypač Kijeve bolševikai nebejstengia palaikyti tvarkos, nežiūrint viso teroro vyksta, bruzdėjimai. Taip pat Maskvoj tik paviršutiniškai užlaikoma griežčiausiomis priemonėmis tvarka, nes pasireiškia masinis atviras nepalankumas raudonųjų despotizmui.

Užsienio laikraščiai rašo, kad esant reikalui pasitraukti iš Maskvos, Salinas numato sostinę perkelti į Sverdlovską (Ekaterinburgą) prie Uralo, o jei reikės toliau, tai į Omską ir dar toliau į Sibirą.

Panaikinta sovietų paskola

Per prievartą visiems brukamoji bolševikų paskola yra panaikinta. Visi paskolos lakštai turi būti grąžinti į taupomąsias valstybės kasas. Tokiu būdu visi laisvi nuo tos nemalonios paskolos ir jos daugiau nebemokėsime

Nukentėjusių nuo karo šelpimo reikalu

Ką tik praūžęs karas pareikalavo ne tik daug aukų, bet ir nemažai yra padaręs medžiaginių nuostolių: daug kas liko be trobėsių, be gyvulių, be drabužių ir be duonos.

Yra susidaręs Telšių apskr. nuo karo nukentėjusiems šelpti komitetas Jo adresas, Telšiai, Apskr. viršininkas. Yra sudaryti ir valsč. komitetai, kurių pareiga:

1) Suteikti tikslių žinių apie nukentėjusius, priimti nukentėjusių prašymus, kuriuose turi būti nurodyta kuri turto dalis žuvo, ir pareikšti savo nuomonę.

2) Surinkti į valsčių sandėlius paliktąjį rusų turtą; gyvulius, drabužius ir kitą įvairią medžiagą.

3) Globoti be priežiūros likusius gyvulius.

4) Rinkti aukas javais, drabužiais ir pinigais. Surinktus daiktus patalpinti į valsčiaus sandėlius, jų tikslų sąrašą tuojau atsiųsti į Apskr. komitetą, o pinigus įnešti į Lietuvos Banko Telšių skyrių ein. sąskaitą Nr. 160014

Pas ką yra užklydę rusų palikti daiktai ir kas būtų juos pačmęs, tuo skubiausiai perduoti į Komitetų sandėlius.

Vieni valsčiai daugiau, kiti mažiau yra nukentėję nuo karo. Apskrities K-to bus pareiga teisingai suskirstyti aukas.

Apskr. Komitetas žinioje yra daug cemento ir miško medžiagos. Turintieji arklius malonėkite tiems ūkininkams padėti, kurie per karą yra netekę gyvulių. Vieni kitų naštą padėkime nešti, greitai užgydysime padarytas mūsų kraštui žaizdas.

Reikia imtis darbo tuojau ir energingai.

Telšiai 1941. VII. 8.

K-to pirmininkas Agr. Tautvydas

Vice—Pirmininkas Prel. R. Kuodis

Nariai: D. Jurkus, Vl. Mylimas, S. Juodikienė, S. Vičiulienė

Sekretorius Vl. Daukantas

Pirmą kartą galima aiškiai pamatyti bolševikų sukurtą „rojų"

Vokiečių kariuomenė jau daugely vietų yra įžengusi į nuosenę bolševikų valdomas sritis. Tokiu būdu yra jau atidengta to paslaptis, kurią taip stropiai nuo pasaulio slėpė Maskvos tironai.

Pasirodo, kad ten **skurdas ir vargas yra daug didesni, negu galima buvo įsivaizduoti.** Kalp Didž. Vokietijos ministeris dr. Goebels'as pareiškė, bus didelis Sovietų Sąjos žmonių atbudimas ir nustebimas, kai jie ištikrųjų pamatys, kokiame pragare gyveno. Juk bolševikai senesnę kartą yra sunaikinę, o jaunesni kitokio gyvenimo jau nėra matę, kaip tik Sovietų „rojų". O melo propagandos bolševikai juk tikrai negalli.

Apie išvežtuosius į SSSR

Yra gauta šiek tiek žinių, kad tas traukinys, kuriuo buvo vežami iš Telšių tremtiniai Naujoje Vilnioje buvo išlauštas ir daug tremtinių spėjo iš ten laiku išbėgti. Tikėkimės, kad mūsų brangūs artimieji sugrįžę.

Žudo vokiečių belaisvius

Gaunama žinių, kad bolševikai labai žiaurai elgiasi su paimtais į nelaisvę vokiečių kariais ir juos įvairiai kankina, žudo. Tai jokiu būdu neleistinas dalykas tarptautinės karo teisės atžvilgiu.

Amerikos kariuomenė Islandijoje

Amerikos valdžia atsiuntė savo kareivių į Islandiją, kuri faktinai priklauso Danijai. Suprantama, kad tai sukėlė labai pagrįsto Vokietijos Vyriausybės ir visuomenės pasipiktinimo.

LIETUVOS TSR VALSTYBINĖ BIBLIOTEKA

R533-1941

Telšiškių buvusių politkalinių atsiminimai iš Kauno kalėjimo

Žiaurioje bolševikų nelaisvėje

Pradėjus aušti pavasariui, prasidėjo masinis bolševikų teroras. Štai š. m. balandžio mėn. naktį iš 28 į 29 d. subilda mano kambario durys nuo kumščio smūgių. Atsikeliu ir klausiu — kas? Atidaryk duris — saugumas! Pasirodo, kad jau atėjo ir mano eilė... Atidarau duris ir pro jas tuoj įsiveržia du rusai čekistai ir vienas lietuvis milicininkas. Tuojau pačiaro asmeninę kratą, o paskui smulkmenikai šniukštinėja kambarį. Jaučiu, kad čia yra kieno-nors išdavimas. Po kratos išsiveda į saugumo patalpas. Čia surašo smulkiai mano biografiją ir nugabena į milicijos daboklę. Kameroje buvau vienas. Naktis praėjo nuobodžiai, liūdnai. Apie 3—4 val. vakaro atidaro kameros duris ir skubiai liepia eiti į kiemą Čia jau stovėjo keli dengti sunkvežimiai. Šaukia, kad kuogreičiausiai lipčiau į sunkvežimį. Įšokau. Pasodino ant grindų—prieš mane kareivis sargybinis. Girdžiu, kad ir kitą telšietį taip pat vės, nes sodina į kitą sunkvežimį. Suurgia motorai ir mašinos jau važiuoja. Galvoju, kad veža į Telšių kalėjimą, bet greitai pajuntu, kad pravežė pro šalį. Vadinasi, veža sušaudyti... Tačiau auto suka į stotį, kur, matyt, veš toliau. T. stoty prie Lietūkio sandėlio stovėjo vagonas, į kurį įstumia ir mane. Vagone jau yra keletas žmonių. Vėliau dar prisidėjo ir viso buvo jau 22. Daugumas atvežtųjų ūkininkai, vėliau paaiškėja, kad tai luokiškiai. Apie 7—8 val. vak. išvažiuojame iš Telšių. Širdis plaka ir norisi sakyti: sudiev, žemaičių žemė, jau mes tavęs turbūt niekada nebematysime. Visų nuotaika prislėgta, o nakties glūduma dar labiau slegia. Balandžio 30 d. rytą jau Kauno kalėjime. Iš pradžių vėl smulkiai iškrato, o paskui nugabena į kamerą. Kameroje vėl visi tie patys kartu, tik atskyrė moteris. Nuotaika gerėja. Susipažįstame arčiau ir grupėmis kalbamės apie savo dalią. Po kelių dienų išskirsto iš šios kameros. Patenku į kitą kamerą, bet džiaugiuos, kad kartu pateko dar vienas telšiškis. Kameroje randame dar tris kalinius, kurie jau anksčiau suimti... Jie mums papasakoja apie kalėjimo tvarką. Žipių visokių gauname iš gretimų kamerų. Tam padeda Morzės abecėlė, kurios kiekvienas kalinys tuoj mokosi.

Visi tardymai vyksta naktimis, nes nakties tyla pridengia tardomųjų dejavimus, kadangi laike tardymo kaliniai visada skaudžiai mušami. Po trijų ar keturių tardymų mane išveža į buvusius Valst. Saugumo departamento rūmus, kurių rūsyje yra 9 kameros. Į vieną iš jų pakliuvu ir aš. Kameroje randu dar du kalinius. Dabar man jie papasakoja, kad bus liūdna: daug ir žiauriai gausi mušti. Sakau jiem, kad ir taip jau gerokai gavau. „Tai buvo dar juokas", atsakė jie man. Ir tiesą sakė—vėliau teko patirti porą tikrai žiaurių bolševikiškų tardymų. Paskutinę egzekuciją teko dar išgyventi paskutinį šeštadienį prieš karą.

Sekmadienis. Pastebime, kad prižiūrėtojų veidai rūpeščio pilni. Mūsų sprendimas—karas. Taip. Po pietų išgirstame bombų sprogimą. Atėjo naktis. Niekas nemiega. Jau išgirstame kaip kitos kameros laužia duris. Mes ir pasiruošėm, bet pastebim, kad raktas duryse lauko pusėje. Nesilaužkim, atrakins kalmynai, kai jie išsilauš, nusprendėme. Jau viena kamera išlaužė ir pašaukti draugai atrakino duris. Jau laisvi. Bet pažiūrim, kad durys į pirmą aukštą taip pat užrakintos, Paskui padedam ir kitoms kameroms išsilaušti. Suskaitome ir paaiškėja, kad jau esame 69. Durų į pirmą aukštą nutarėme nelaušti, o laukti dienos, nes bus geriau orientuotis padėty. Be to, dar buvo girdėti viršuj čekistų žingsniai. Galėjo dar ateiti mus žudyt. Mūsų mintis staiga nustelbė kitas įvykis. Pastebėjome, kad saugumo rūmai dega. Išgąstis greitai praeina, nes atvažiavę ugniagesiai gaisrą likviduoja. Išaušta. Išgirstame moters balsą. Šaukia mus. Atsilliepiame ir pranešame, kad pasakytų tikriems lietuviams apie mūsų padėtį. Po valandos atvyko du vyrai, kurie atrakino visas duris, vedančias į laisvę, ir mus po vieną išleido. Džiaugsmo ašaros ištryško akyse pasprukus laimingai iš raudonojo slibino nagų. Kiekvienas skubėjome savais keliais į Lietuvą, atgimstančią laisvą tėvynę, į darbą, į naujus žygius.

O Kauno mieste dar siautė besitraukią raudonųjų būriai. Ne vienas iš polit. kalinių čia pat stojo į partizanų eiles ir vijo raudonuosius iš mūsų žemės.

Raudonųjų budelių naguose

Užėjus raudonųjų barbarų — žydų bangai, nebuvo nei vieno lietuvio, kuris būtų tikras savo ateitimi bei dabartimi. Pradžioje žiauriosios azijatų okupacijos pakėlė galvas visokie raudoni chuliganai ir žydai, o lietuviai, žiauriausiai teroризuojami, kentė. Laikas bėga, Lietuva laukia išsigelbėjimo, bet Stalino chuliganų ir žydų gauja pradeda visu įtūžimu siaust — grūda į kalėjimus, nežiūrėdami jokių kaltės įrodymų.

Noriu šiek tiek gerb. skaitytojus supažindinti, kaip eilėsi komunistai ir žydai su lietuviais politiniais sutmtaisiais kaliniais Nakties metu išgirdau buto koridoriuje didžiausį triukšmą, be jokių ceremonijų įsilauže penki čekistai, jų vienas žydas. Iškratė, išvertė visą butą ir išsivežė į Telšių saugumą. Saugume pirmutinis klausimas — įsakymas: „per tris minutes atiduok ginklus ir sprogstamą medžiagą, o jei ne, tuojau nušausiu". Žinoma, nenušovė; prigrąsino, pripasakojo visokią nesąmonių ir nuvedė į Telšių kalėjimą. Kamera mažutė, o mes devyni. Lango atidaryti neduoda, sakydami, kad „nepadvėsit." Po keturių valandų į kalėjimą įsiveržė rusų kareiviai ir su didžiausiu triukšmu po keturius sukrovė į dengtą sunkvežimį, į kurį įlipo penki rusų kareiviai; neleido nei žodžio kalbėti ir nežinoma kryptimi nuvežė. Labai charakteringa, kad sunkvežimyje buvo keturios lopetos, kurios mums daug gera nežadėjo, bet matomai tik gąsdinimui buvo įdėtos. Sunkvežimis sustojo prie Telšių geležink. stot. Išmetė visus iš sunkvežimio, suvarė į vagoną ir laukiam, kas toliau bus. Naktį prikabino prie traukinio ir vežė. Nuvežė į Kauną ir į kalėjimą. Kauno kalėjimas bolševikų ir žydų padarytas toks, kaip visur Stalino gaujų kalėjimai. Langai vienu trečdaliu sumažinti, kaip kad anksčiau buvo. Langų stiklai nepermatomi ir dar su lėntinėmis uždangomis, per kurias joks spindulėlis neprasiveržia. Didesnėse kamerose, kur normaliai galima laikyti 8—10, sėdėjome po 25,o kur 2—3 po 9—8.Maistas nepakenčiamai blogas: iš ryto prasta ir nesaldi kava, pietų gyvuliniai runkeliai ir vakarienė kruopos, ir taip kas dien. Dėl trūkumo maisto ir oro visų jėgos pradėjo sekt, visi kaliniai pagelto, pradėjo išbert spuogeliais, žodžiu — prasidėjo fiziškas nykimas. Tardymus vesdavo daugiausia visokie azijatai — mongolai, žydai ir išgamos lietuviai. Tardyt vesdavo tik naktimis. Tardymo metu žiauriausiai mušdavo; bovo atsitikimų, kad badydavo panages adatomis, atplėšdavo ausis, sukdavo rankas ir kojas, už rankų kabindavo į palubę ir po tokių kankinimų, visai nusilpusį įmesdavo į rūsį, kalėjime vadinamą karceri, o jau tenai nei oro nei duonos niekas neduodavo; taip sudaužytį ir iškankintį žmonės laukė išgelbėjimo ar gretlesnės mirties.

Visi kalėjimai viena mintim gyveno, kad kulturingoji Vokiečių tauta nepakęs, kad žydiškieji barbarai baigtų naikinti dvasinius bei medžiaginius Europos turtus ir smogs aztjatams tokį smūgį, nuo kurio subirės žydiškoji armija; ne kitaip ir įvyko, nuo pirmųjų šūvių išlaksė mongolai, žydai ir visi chuliganai.

Sunku išpasakoti, kokiu džiaugsmu kalėjimai sutiko galingosios Vokiečių kariuomenės šūvius, nors kaliniams tie šūviai mažai ką žadėjo, nes azijatai — žydai dar turėjo nemažai laiko, kad išpiautų kalinius ir, žinoma, daug išplovė. Kauno s. d. kalėjimas gal buvo laimingiausias, nes N.K.V.D. pagauti panikos paskubomis bėgo ir tik dalį 300 — 400 nuogų šūvių išlaksė mongolai, žydai ir visi chuliganai.

Šiam slovakui tekę kurį laiką dirbti ir žemės ūkyje Raminsko apylinkėse. Jis konstatavęs, kad ir sovietų žemės ūkyje yra negeriau. Dar iš praėito rudens čia grioviuose gulėjo maišai su dirbtinėmis trąšomis. Jis paklausęs rusus ūkininkus, kodėl jie netrešė laukų, nors trąšų turi, o derlius yra menkas. Ūkininkai atsakė, kad jiems nėra prasmės dirbti, nes vistiek beveik visą derlių pasiima sovietų valdininkai ir propagandistai. Pats šio laikraščio autorius slovakas darbininkas, Amerikoje buvo įsitikinęs komunistas ir atvyko į Sovietų Sąjungą padėti sovietams statytis. Pagyvenęs vienus metus šioje komunistinėje valstybėje įsitikino, kas tai yra tikrumoje komunistinė sistema ir tik didžiausiomis pastangomis jam pasisekė pasprukti iš šios valstybės, kurią jis vadina darbininkų vergija.

TELŠIŲ APSKRITIES VIRŠININKO
ĮSAKYMAS NR. 2

§ 1.

Visos įstaigos ir privatūs asmenys iki š. m. liepos mėn. 20 dienos turi įregistruoti vietos policijos nuovadose visas rašomąsias mašinėles, rotatorius, šapirografus ir įregistruojant patiekti rašomųjų mašinėlių viso raidyno pavyzdžius.

§ 2

Neįregistravę nustatytu laiku 1 § išvardintų priemonių bus baudžiami visu įstatymų griežtumu.

A. Ramanauskas,
Telšių Apskrities Viršininkas.

1941m. liepos mėn. 9d.
Telšiai.

Lietuvių — vokiečių meno vakaras Telšiuose

Pereitą sekmadienį, liepos 6 d., Telšiuose, „Šatrijos" salėje buvo surusotas pirmas vokiečių lietuvių susiartinimo meno vakaras. Prieš pradedant programą komendantas majoras Svilas visuomenės vardu tarė karštą pasveikinimo žodį Vokiečių Kariuomenės kariams ir pareiškė, kad visi lietuviai eina kartu su Didžiaja Vokietija prieš Europos grioveį laukinį bolševizmą. Visi lietuviai dėkingi Vokiečių Kariuomenei ir Fūreriui,padėjusiam mūsų tautai išsivaduoti iš nežmoniško raudonojo teroro nagų Sugiedota Lietuvos ir Vokietijos himnai. Visa salė perpildyta žmonių, visi nepaprastu entuziazmu pritaria kalbėjusio žodžiams.

Pradžioj pasirodė telšiškių choras, vedamas muz. Jasenausko. Skambios tautinės lietuvių daines galingai nuaidi iš laisvų krūtinių. Paskui pasirodo vokiečių kariai su savo muzika ir skambiomis kariškomis dainomis. Publika nepaprastai nuoširdžiai juos sutinka, karių choro vedėjas apdovanojamas lietuviškomis gėlėmis. Dar pasirodo lietuvaitės mergaitės su tautiškais šokiais ir deklamacijomis. Viskas praėjo labai sklandžiai, visi gražioj nuotaikoj porą valandų jaukiai praleidę skirstėsi namo. Į šį meno vakarą buvo atvykę visi aukštieji Vokiečių kariuomenės vietiniai pareigūnai ir mūsų vietos įstaigų viršininkai, visuomenės atstovai. Visuomenė pageidauja tokių vakarų daugiau ir dažniau.

Darbininko laiškas Stalinui

Buvusio komunisto pareiškimas

Slovakų laikraštis „Gardista" didelėmis raidėmis skelbia vieną slovakų darbininko iš Amerikos laišką Stalinui, savo laiku tilpusio knygoje: „Aš buvau vienus metus Sovietų Sąjungoje". Šis darbininkas savo laiške nurodo, kad sovietuose nuolat skelbiama už kiek milijonų rublių buvo tarlamai pagaminta prekių, tačiau viršiškai nutylima kiek milijonų rublių vertės mašinų ir kitokių vertybių buvo sugadinta dėl tos priežasties, kad sovietų fabrikams vadovauja žmonės, kurie neturi jokio supratimo apie įmonę. Tame Maskvos fabrike, kuriame dirbo laiško autorius vyriausiu inžinieriumi buvo žydas Gajeris, prieš kurį laiką New Yorke nešlojęs po namus pardavinėti kakaraiščius ir kojines. Ir jis, šis slovakas darbininkas, prieš tai buvęs tik paprastas fabriko, darbininkas buvo greit padarytas inžinieriumi.

Būkim darbšti brolių tauta!

Raudonoji baudžiava ir išsilaisvinimo karas nemaža nuteriojo mūsų kraštą. Šimtai sudegintų, apiplėštų ūkių! Tūkstančiai išdraskytų šeimų! Tyliai širdyje nuslėpę skausmą, nedeisdami vieningai turime sutelkti visas jėgas, kad atstatytume išvargintą tėvynę.

Visi mes esame darbo žmonės. Ar tai su galva, ar tai su rankom, bet visi privalome dirbi. Ir tai rimtai, įtemptai, ištvermingai dirbti. Tik darbas mus išgelbės! Visa bolševikų sužlugdyto ūkio našta pirmiausiai užgula ūkininkus ir darbininkus. Atsargų nėra, iš kurių valstybė jiems galėtų padėti. Todėl visa čia nulems kūrybinis darbas.

Kuomet visi neša aukas, tauoje negali būti pakenčiami tinginiai, dykiniautojai ar išnaudotojai. Nė vienas neturi privilegijos dabartinių sunkumų naštą sukrauti ant kitų, silpnesnių pečių, nors pats turėtų stipresnius jai pakelti.

Atmink, lietuvi, kad esi išvargintos tautos narys! Nebūk trumparegis, neužsidaryk siaurame egoizmo kevale! Daug tavo brolių, seserų atsidūrė skurde, nelaisvėj. Neuždaryk savo širdies ir kišenės! Nenorėk patogiau gyventi už savo suvargusius tautiečius! Susispausk, taupyk, uoliau dirbk, kad galėtum juos sušelpti. Jeik į tų nelaimingųjų padėtį, o tada surasi tinkamą būdą jiems padėti.

Atsisakyk nuo ištaigingo pertekliaus ir pasitenkink pačiu reikalingiausiu. Patogumų ieškojimas, bereikalingas turto drabstymas, prabanga šiuo momentu būtų tik niekšiškas pasityčiojimas iš vargstančiųjų. Pagaliau sykį pamokyti ant visados iš Lietuvos išvykime tą juodąją mamonizmo dvasią.

Jei pas tave kreipiasi visiškai nuskurdęs brolis, sušelpk jį nieko už tai nereikalaudamas. Jei pas tave ateina žmogus, kurs nejstengia visų pinigų sumokėti už duoną, parduok jam už pigesnę kainą. Nenorėk kitu būti, kaip tik savo išvargintos tėvynės vaiku ir krikščioniškosios meilės apaštalu.

Saugokimės ligų

Miškuose, krūmuose ir šlaituose yra užsilikusių nepalaidotų žmonių lavonų ir kritusių arklių. Esant šiltam orui, lavonai greitai sugenda ir dvokia. Be to musės ir kiti vabzdžiai išnešioja nešvarumus po visą apylinkę. O kur nešvarumai, dvokimai ir parazitai, ten sunkios limpamos ligos suka sau lizdus. Tat paskubėkime žuvusius žmones ir gyvulius kuo greičiausiai palaidoti, užkaskime juos giliai į žemę.

Per praėjusius karus patirta, kad daugiau žmonių žūdavo nuo įsigalėjusių limpamų ligų, negu nuo karo pabūklų. Tos ligos ypač skindavo civilius gyventojus. Dėl to pasistenkime išnaikinti limpamų ligų lizdus sanitariniu apdairumu ir kruopščia švara. Galvotrūkčiais išbėgdami raudonarmiečiai su šeimomis paliko priterštas patalpas, nešvarius migius ir nespėtus išsinešti drabužius, kuriuose netrūksta įvairių parazitų: blakių, utėlių, blusų ir kt. Tas patalpas ir daiktus apvalykime nuo paliktųjų gyvių ir ligų perų. Pirm negu apsigyventi rusų apleistose patalpose, grindis, plyšius ir baldus išplikykime karštu vandeniu, iššiūrukime su muilu. Sienas, lubas ir grindis, kur yra galimybė, iškalkiuokime ir išdažykime. Kol butai neišvalyti, nekelkime į juos kojų, nakvokime kluonuose ar daržinėse. Rusų paliktus drabužius ir patalinę rūpestingai išvalykime. Kas skalbiama, išvirinkime ir išskalbkime. Neskalbiamus iškaitinkime karštose krosnyse ir ilgai vėdinkime saulėje.

Rusai išplatino vidurių šiltinę ir paliko naują sunkią ligą—kruvinąjį žarnų katarą.

Kad išvengtume tų sunkių ligų, visiškai negerkime nevirinto vandens, nevalgykime žalių nevirintų daržovių nei vaisių. Bendrai, nevartokime jokio žalio maisto. Taip pat neplaukime nevirintu vandeniu indų, šaukštų, pienpuodžių, rankų.

Med. gyd. **A. S-nė**

Ūkininkai turi rūpintis derliaus nuėmimu ir pasiruošti žiemkenčių sėjai

Visi ūkininkai ir naujakuriai ligi atskiro parėdymo turi rūpintis derliaus nuėmimu ir tolimesniu žemės žiemkenčių sėjai paruošimu tuose plotuose, kuriuos jiė valdė ligi šių metų birželio mėn. 22 dienos.

Pertūrint ir pertvarkant žemės paskirstymą, bus atsižvelgta į įdėtą darbą bei padarytas išlaidas ir už tai teisingai atlyginta.

Visu grieztumu bus baudžiami tie, dėl kurių apsileidimo bei blogos valios jų valdomuose ūkiuose liks nenuimtas derlius arba neparuošta žiemkenčių sėjai žemė.

Visus šiuo reikalu kilusius klausimus sprendžia apskrities agronomai.

Draudžiama kelti kainas!

Pastebėta, kad turguje ir privačiuose prekybos istaigose pardavėjai smarkiai kelia kainas. Karo komendantūta ir apskrities viršininkas griežtai įspėja kad kainos turi būti visoms prekėms senosios ir už jų kėlimą bus griežtai baudžiama.

SKELBIMAS
PINIGINIAIS REIKALAIS

1. Išvijus bolševikus iš Lietuvos vėl pradėjo veikti Lietuvos Bankas.

2. Tuo tarpu Lietuvoje mokamosios priemonės yra vokiečių markės ir sovietų rubliai. I vokiečių markę lygi 10 sovietų rublių.

3. Visos įstaigos ir kooperatyvai dienos pajamas privalo įnešti į banką į savo sąskaitas.

4. Įstaigos, tuo tarpu, prašomos daryti tik būtiniausias išlaidas ir mokėti algas. Pinigai algoms ir išlaidoms imami iš banko, o ne iš dienos pajamų.

5. Kooperatyvai trumpiausiu laiku privalo atvykti į banką su pranešimais apie prekių likučius ir pristatyti balansus.

6. Visi, turintieji banke senų skolų, kviečiami jas apmokėti turimais pinigais.

Lietuvos bankas
Telšių skyrius

Visoms valsčių savivaldybėms

Visi gyventojai — ūkininkai iki 1941 m. liepos mėn. 31 dienos turi sumokėti 1941 m. I pusmečio valstybinius, apskrities bei valsčių savivaldybinius žemės mokesčius tokiomis normomis, kurios buvo 1940 m. birželio mėn. 15 d.

Už tuos ūkius, iš kurių buvo paimta žemė buv. tarybinės žemės reformos reikalams, žemės mokestis privalo būti pilnai sumokėtas šiuo būdu: gavusieji žemės pagal buv. reformos nuostatus, turi mokėti žemės mokesčius už gautus plotus proporcingai rūšims to žemės plotо, iš kurio žemė buvo paskirta.

Valsčių savivaldybėms pavedama kuo skubiausiai išrašyti žemės mokesčiams įmokėti pareiškimus ir juos prieš mokėjimo terminą įteikti mokėtojams.

Valsčių savivaldybės, kurių žemės mok. knygos yra sudegusios, jų nuorašus bei kitas reikalingas žinias turi gauti iš buv. paruošos igaliotinių bei agentų, gi nesant ir ten žinių, skubiai susisiekti su apskr. Mokesčių Inspekcija.

A. Ramanauskas
Telšių apskrities viršininkas
Judzentavičius
Mokesčių Inspektorius

Visiems bendradarbiams ir korespondentams

Redakcija džiaugiasi, kad bendradarbių ir korespondentų skaičius kasdien vis didėja. Tačiau yra ir tokių korespondentų ir bendradarbių, kurie atsiunčia savo raštus, bet nenurodo nei savo pavardės, vardo, nei adreso. Tokių raštų redakcija negali spausdinti. Prašome visada rašant nurodyti tiksliai savo pavardę, vardą ir gyv. vietą. Tos pavardės, bendradarbiams pageidaujant, gali ir nebūti laikrašty skelbiamos, bet redakcija turi žinoti kieno raštą ji spausdina.

Telšių miestas tvarkosi

Telšių miesto savivaldybėje didelis žmonių susikimšimas. Gyventojai apgulę šią įstaigą įvairiais, dažnai ir visai nesvarbiais, reikalais. Miesto sevivaldybei tenka skubiai imtis tvarkyti getokai apardytą miesto ūkį ir rūpintis žydų ir rusų paliktojo turto sutvarkymu. Aktualus savivaldybei yra ir tarnautojų klausimas, nes bolševikai senuosius daugumą išbiaškė, o naujų prityrusių taip greit sunku susigaudyti, todel darbe pasitaiko neskiandumų. Aktualus dalykas yra miesto svaros atstatymas. Tuo reikalu jau susirūpino ir apskrities gydytojas, todel tikėsimės kad bus sutvarkyta. Savivaldybė turi daug rūpesčio su tais, kurie yra globos, pašalpų reikalingi. Socialinės globos reikalai miestas yra suskirstytas į rajonus, kiekvienam rajonui yra paskirta viena moteris, kuri turi rūpintis reikalingų gyventojų ne tik materialine, bet ir moraline globa. Aktualus taip pat likusio mieste be savininkų gyvojo turto klausimas: yra arklių, karvių, vištų ir t. t. Savivaldybė projektuoja steigti savo ūkį, nes žemės yra pakankamai. Taip pat numatoma greitai suorganizuoti naudingą suvartojimą įvairių atmatu: pelenų, mėšlo, popierių ir t. t. Iš rusų paliktų autovežimių savivaldybė mano pasidaryti mašinas asenizacijai, atmatoms vežioti ir vandeniui vežioti, gatvėms laistyti.

Miesto burmistro pareigas dabar eina Butkus Pranas, o padėjėjo—Sidabras Simas. Buv. burmistras Mylimas išvyko į Tauragę kitų svarbių pareigų perimti.

Vykdyti teismus savo nuožiūra draudžiama

Gaunama žinių, kad pasinaudodami dabartiniais įvykiais, kai kurie piliečiai bando suvesti sąskaitas su nepatinkamais asmenimis. Atitinkamos įstaigos nurodo, kad vykdyti teismus ir bausmes savo nuožiūra negalima. Tokie dalykai yra griežtai draudžiami. Visi asmenys, kurie nusikalto lietuvių tautai, bus nubausti valstybės teismo sprendimu. Nuo teismo sprendimo jie nepabėgs ir gaus tai, ką nusipelnė.

Švietimo reikalai

— Stais metais daug mūsų jaunimo balgė įvairias mokyklas. Gimnazijas balgė buvusios 7 ir, 8 kl. (tarybiškos 9 ir 10 kl.) Baigusieji gavo pažymėjimus. Nusistatyta tuos pažymėjimus atšaukti ir išduoti naujus be tautą žeminančių tarybinių ženklų. Atestatai bus duodami ir baigusiems 9 kl., su sąlyga, kad jie stodami į aukštąsias mokyklas privalės išlaikyti seno tipo aštuonių klasių kurso lietuvių k. ir literatūros ir Lietuvos istorijos egzaminus. Lietuvių k. ir literatūros pažymys atestatuose vienas. Ne lietuvių dėstomąją kalba baigę 9 ir 10 kl. laiko papildomus egz. iš lietuvių k. ir literatūros. Lietuvos istorijos ir Lietuvos geografijos. Mokytojų seminarijas baigusiems suteikiamas jaun. mokytojo vardas. Tokios pačios teisės suteikiamos ir baigusiems 5 mėn. pedagoginius kursus Vilniuje, jei jie balgę gimnaziją ar tolygią mokyklą. Amatų mokyklų 3 ir 4 kl. baigusiems duodami baigimo pažymėjimai. Pažymėjimuose norintiems įrašomas tikybos pažymys iš pernykščių metų.

Rusų kalbos pataisos panaikinamos.

—Visi buvę prie vykdomųjų komitetų švietimo skyriai panaikinti.

— Viduinės mokyklos bus vadinamos gimnazijomis; nepilnosios vid. — progimnazijomis ekonominės — prekybos mokyklomis.

Konstitucijos dėstytojai ir komsorgai iš pareigų jau atleisti.

Visų švietimo įstaigų mokytojams ir tarnautojams atostogų metu atlyginimas mokamas kaip už darbo laiką. Pagal tarybinę tvarką išmokėti avansai įskaitomi į atlyginimą. Paskolos lakštams neišskaitoma.

Kadangi dabar trūksta prekybininkų, ruošiami pardavėjams kursai.

Adolfo Hitlerio mintys iš MEJN KAMPF

1. Kova prieš žydiškąją pasaulio bolševizaciją reikalauja aiškiai nusistatyti Sovietų Sąjungos atžvilgiu. Negalima velnią Belzabubu išvaryti (752).

2. Rusiškajame bolševizme mes turime įžvelgti mūsų gyvenamame dvidešimtame amžiuje žydijos dedamą pastangą pasiekti pasaulinės valdžios, lygiai taip, kaip kitais laikotarpiais to pačio tikslo jie siekė kitomis, bet esmiškai gimininogomis priemonėmis (751).

3. Dabartinės Rusijos valdovai visiškai negalvoja garbingai sudaryti sąjungą ar ją laikyti. Neužmirština, kad dabartinės Rusijos valdovai yra krauju susitepę niekšingi nusikaltėliai — žmonijos atmata, — kurie, pasinaudoję patogiais santykiais, tragišką valandą užgrobė didelę valstybę, laukiniškai kraujo ištroškę iššudė ir išnaikino milijonus vadovaujančios jos inteligentijos ir jau bus greit dešimt metų, vykdo visų laikų žiauriausios tiranijos režimą. Neužmirština toliau, kad šie valdovai priklauso tautai, kurioje retu mišiniu bestialinis žiaurumas jungiasi su sukto melo gabumu ir kuri šiandien labiau, negu bet kada, tikisi esanti pašaukta savo kruviną priespaudą primesti visam pasauliui. Neužmirština, kad tarptautinis žydas, kuris dabar Rusijoj beatodairiškai viešpatauja, Vokietijoje mato ne sąjungininką, bet tokiam pat priespaudos likimui skirtą valstybę (750).

Rytai ir Vakarai

Tai du pasauliai, kurie visuomet skyrėsi savo religija, būdu, papročiais ir kultūra. Pabaltijo kraštai kelis šimtmečius svyravo tarp šių pasaulių, kartkartėmis patekdami rytų ar vakarų įtakai. Beveik kiekvienam bus žinoma, kad XIV ir XV a. lietuvių kunigaikščiai (Algirdas, Vytautas) mūsų valstybės sienas buvo praplėtę net iki Juodųjų jūrų. Kai kurie buvo priėmę Rytų religiją ir susirišę kraujo giminyste ir visiškai nutautėję ne tik patys ir jų šeimos, bet ir visi artimieji. Tos klaidos, kurias darė ano amžiaus kunigaikščiai, šiandien mūsų tėvynėj nebus. To meto kunigaikščiams daugiau rūpėjo praplėsti krašto sienas, kaip kelti vidaus kultūrinį lygį.

Plėsdami valstybės sienas į rytus, Lietuvos kunigaikščiai patys suprato, kad čia jie be retai apgyventų nekultūringais žmonėmis plotų neranda nieko artimo savo kraštui, neranda nieko kultūringesnio, ką galėtų pasisavinti lietuvių tauta. Ne vienas ano meto kunigaikščių, kaip Vytenis, Gediminas, Vytautas ir kt., stengiasi visokiais būdais suartėti su vakarais, stengiasi gauti iš ten žmonių, kurie atneštų mūsų kraštui kultūros lobyną. Dėka to, Lietuvoje pradeda augti miestai, keliai, amatai ir kt. Mūsų jaunimas veržiasi į vakarus, lanko aukštesnes mokyklas, apie kurias Rytai dar nesvajojo. Vakarų kultūra, lyg lengvas vėjelio dvelkimas, sruvena į mūsų kraštą, į mūsų tautą.

Šiandien baisi praraja skiria šių dviejų pasaulių kultūras. Komunizmas bus išnaikinta ir žmonės bus išlaisvinti iš žydų vergijos, tačiau turės praeiti ilga metų eilė, kol šiame krašte žmonės ims gyventi tikrai žmogišku gyvenimu. Lietuvių tauta nori gyventi ir kultūringai gyventi.

Tiesa, mūsų kultūrinis lygis, sulyginus su Vakarais stovi žemiau, bet mūsų tautoje yra šios kultūros skiepai. Jie tikrai išbujos, kai tik bus išnaikinti raudonieji rytų amarai, mes atsigausime lyg bevystą žiedai, vakarų rasos lašeliuose.

Pirmomis praeitų metų vergijos dienomis teko susidurti su vienu rusu, kuris, nešvariu pirštu valydamas nosį, pareiškė:

— Dabar mes jums kultūrą atnešėm! Žinoma, buvo aišku vien iš tų žodžių ir lydėjusių tuos žodžius judesių, kokią kultūrą, jis atnešė. Tenka stebėtis, kaip rytiečiai spėjo taip greit nusikratyti bet kokiomis žmogiškumo liekanomis ir savo kankinimo būdais pralenkti pikčiausią žvėrį.

Mūsų tautiečiams tokios ritietiškos „kultūros" tikrai mokintis neprisieis.

Iš viso lietuviams, kaip ir visoms Pabaltijo tautoms, Rytai su savo kultūra yra svetimi ir ji niekad pas mus negalėjo prigyti. Mes norime eiti su Vakarais, išvien, norime eiti su kultūringiausia vakarų tauta vokiečiais, kurie ne tik mus, bet ir visą Europą šiuo kryžiaus karu iš barbariško komunizmo „kultūros" amžinai išgelbėjo.

Kankinimai ir žudymai Rusijoj smarkėja

Stalino įsakymu raudonieji budeliai Rusijoj ir kitose bolševikų valdomose srityse diena iš dienos vis aštriau naikina gyventojus ir jų turtą.

Tose vietose, iš kurių vokiečių kariuomenės stumiami bolševikai turi trauktis, atsitraukdami žudo ne tik žmones, bet ir gyvulius— arklius, karves ir net vištas nuodija.

Ukrainiečiai bando sukilti

Ilgus metus kentę bolševikų priespaudą ukrainiečiai įvairiose krašto vietose bando sukilti. Bolševikų banditai juos ypač aštriai persekioja. Jau vokiečių kariuomenės paimtuose Lvovo, Lucko, Dubno ir kitų miestų kalėjimuose rasta po kelis tūkstančius žiauriausiu būdu nukankintų ukrainiečių patriotų. Čia buvę daug atsitikimų, kad norėdami išgauti iš tėvų jiems reikalingas žinias, bolševikai tėvų akyvaizdoje baisiausiai kankino jų vaikus. Taip rašo vienas Amerikos laikraštininkas, buvęs kankinimo vietose.

Kareiviai be šalmų ir be marškinių

Paimtųjų į nelaisvę bolševikų kareivių daugumas neturi nei šalmų, marškinių ir išviso atrodo ir jaučiasi nepaprastai skurdžiai.

Dėl „Ūkininko Patarėjo"

Visi buv. „Valstiečių Laikraščio" prenumeratoriai sumokėję prenumeratos mokestį, iki metų pabaigos „Ūkininko Patarėją" gaus be jokių primokėjimų kai tik paštai pradės veikti. Naujieji prenumeratoriai, nenorėję bolševikiškos spaudos skaityti, užsisakykite atgimusį „Ūkininko Patarėją" Kaune, Daukanto g-vė 13, ir pas platintojus.

Visus platintojus platinusius „Ūkininko Patarėją" iki 1940 m. birželio 15 dienos prašoma ir toliau imtis to darbo.

Visi kas atvykstate į Kauną, grįždami atgal užeikite į „Ūk. Patarėjo" administraciją laikraščio pasiimti sau ir kaimynams.

Visi rašykite iš vietų „Ūk. Patarėjui",

Karas prieš Angliją

Nežiūrint plačių žygių rytų fronte, karas prieš Angliją vedamas vis didesniu smarkumu vandeny, ore ir žemėje.

Numušama daug anglų lėktuvų, bombarduojami kariniai taikiniai Anglijoje, vykdoma karo veiksmai šiaurės Afrikoje.

Lietuvos Raudonasis Kryžius atlieka didelį gelbėjimo darbą

Visų šventa pareiga jam padėti

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus patalpose nuo ankstaus ryto iki vėlaus vakaro vyksta nepapras tas judėjimas. Lietuvos Raudonajam Kryžiui teko platus darbas nuo pat pirmosios šių įvykių dienos. Bolševikų armija, nuo pirmo vokiečių smūgio pakrikusi ir pradėjusi galvotrūkčiais bėgti, paliko be jokios globos kai kurias ligoninės su šimtais ligonių. Lietuvos Raudonasis Kryžius pasiskubino šias ligonines savo globon. Netrukus išsilaisvino politiniai kaliniai. Daugelis jų buvo vos gyvi ir reikalingi skubios medicinos ir kitokios pagalbos. Raudonasis Kryžius atėjo jiems pagalbon, nedelsdamas nė valandos. Tuo pačiu laiku užvirė partizanų kovos su bolševikais, pareikalavusios iš Raudonojo Kryžiaus skubaus ir gerai organizuoto rūpinimosi sužeistaisiais. Raudonasis Kryžius ir šiuo atveju padarė viską, kas buvo galima.

Šiuo metu Lietuvos Raudonojo Kryžiaus darbas yra dar labiau išplėstas. Prie Lietuvos Raudonojo Kryžiaus dabar yra suorganizuotas Nukentėjusiems nuo Karo Šelpti Komitetas. Šis Komitetas, būdamas tiesioginėje Raudonojo Kryžiaus žinioje, rūpinasi išvežtųjų į Sovietų Sąjungą ir šiaip dingusių mūsų tautiečių gelbėjimu, politinių kalinių globa, buvusių pionierių stovyklose vaikų globa, nukentėjusių nuo karo šelpimu ir įvairiais kitais reikalais.

Rūpinimasis išvežtais į sovietų sąjungą mūsų tautiečiais

dar tik pradėtas. Kaip žinome, bolševikai išvežė mūsų tautiečių labai daug. Nėra beveik nė vieno kaimo, iš kurio nebūtų išvežta kelios ar keliolika šeimų. Tačiau Raudonasis Kryžius neturi apie juos žinių. O neturėjimas žinių labai sunkina darbą. Kad ši kliūtis būtų pašalinta, dabar stengiamasi sudaryti tikslius išvežtųjų sąrašus, pasikviečiant talkon tų mūsų tautiečių giminės, kaimynus arba pažįstamus. **Išvežtųjų giminės, o kur jų nėra, kaimynai arba pažįstamieji prašomi reikalingas žinias suteikti nedelsiant,**

Suteikiant žinias reikia nurodyti.

1. Išvežtojo pavardę, vardą, tėvo vardą, 2. Amžių, 3. Tautybę, 4. Užsiėmimą, 5. Kur tarnavo ir kokias pareigas ėjo 1940 m. birželio 15 d., 6. Kur tarnavo ir kokias pareigas ėjo išvežimo metu, 7. Buv. nuolatinę gyvenamą vietą (smulkų adresą), 8. Kurią dieną ir iš kokios stoties išvežtas, 9. Iš kur išvežtas, 10. Ar liko išvežtojo išlaikomų šeimos narių (tėvai, vaikai, vyras, žmona ir t. t.; kokio amžiaus), 11. Koks liko turtas ir kas jį globoja, 12. Ar gauta žinių kur išvežtasis apgyvendintas.

Žinias suteikęs, turi pasirašyti ir nurodyti savo adresą. Žinios turi būti aisiųstos į Lietuvos Raudonojo Kryžiaus išvežtiems į TSRS ir dingusiems politiniams kaliniams gelbėti sekciją, Kaunas, Laisvės Alėja 20 (telef. 23591).

Lietuvos Raudonasis kryžius patyrė, kad bolševikai išvežė iš Lietuvos ne visus mūsų tautiečius, kuriuos buvo suėmę ir paskyrę išvežti. Gauta žinių, kad dalis suimtųjų, vežtų į Sovietų Sąjungą, pabėgo ties Naująja Vilnia. Jie kurį laiką slapstėsi ir dabar kai kurie jų atvyko į Vilnių. kad bevežant, pasitaikė pabėgimų ir kitose vietose. Be to, yra vilties, kad kai kurie transportai įstrigo pakeliui ir bolševikų buvo palikti. Lietuvos Raudonasis Kryžius dabar daro žygių susisiekti su svarbesniais krašto centrais ir surinkti apie tai tikslesnių žinių. Iš Vilniaus žinių bus gauta greitu laiku.

Politinių kalinių globojimas

vykdomas toliau. Šiuo metu Lietuvos Raudonajam Kryžiui vien tik Kaune tenka globoti per 1.500 buvusių politinių kalinių. Dalį politinių kalinių priglaudė Kauno visuomenė. Tačiau daugumai jų pastogę turėjo parūpinti pats Raudonasis Kryžius. Be pastogės, Raudonasis Kryžius teikia jiems dar maistą, parūpina drabužių, avalinės ir stengiasi sudaryti galimybių pasiekti savo kilimo vietas.

Greitu laiku Raudonasis Kryžius ims globoti ir iš kitų kalėjimų išsilaisvinusius kalinius. Kad pagalba būtų įmanomesnė, prašoma ateiti talkon visuomenę. Visuomenė turi steigti politiniams kaliniams globoti komitetus ir negailėti drabužių ir maisto produktų. Raudonasis Kryžius beturi maisto bei drabužių išteklius visai menkus ir visuomenės paramos yra labai reikalingas.

Globodamas esančius politinius kalinius, Lietuvos Raudonasis Kryžius taip pat **rūpinasi dar dingusiais be žinios politiniais kaliniais** Mūsų tautiečiai buvo suiminėjami visą bolševikų valdymo laiką. Buvo suimta dešimtys tūkstančių įvairios padėties asmenų. Apie kai kuriuos jų artimieji neturi jokios žinios nuo pat suėmimo minutės. Raudonasis Kryžius bando dabar aiškinti, koks likimas galėjo juos ištikti. Kad šis darbas eitų sėkmingiau, Raudonajam Kryžiui reikalinga apie visus dingusius kalinius jų pačių žinių, kaip irapie išvežtuosius į Sovietų Sąjungą. Kalinių giminės ir artimieji prašomi jas siųsti Raudonojo Kryžiaus dingusiems politiniams kaliniams gelbėti sekcijai, Kaunas, Laisvės Alėja 20. Be to, prašomi visi Lietuvos savivaldybės tarnautojai ar jiems artimi žmonės, atvykę į minėtos Sekcijos būstinę gauti arba suteikti informacijų ir parvežti į savo punktus anketas.

Nukentėjusių nuo karo šelpimas

Kaunas nuo bolševikų nedaug tenukentėjo. Tačiau kitose vietose, bolševikų gaujos pridarė baisios žalos. Taigi, nukentėjusių žmonių begalės. Daugelis jų yra atsidūrę ypatingai sunkiose sąlygose. Raudonasis Kryžius, rūpindamasis visais karo paliestais, ištiesia pagalbos ranką ir jiems. Tiems, kurių gyvenamas patalpas bolševikai sudegino, parūpinama pastogė. Daugelis jų maitinami. Sužeistieji yra gydomi ligoninėse ir anbulatorijose. Ypatingas rūpestingumas skiriamas nuo karo nukentėjusioms motinoms ir vaikams.

Bolševikai per visą valdymo laiką dėjo pastangų susiaurinti Raudonojo Kryžiaus reikšmę ir pasigiemžti galimai didesnę jo turto dalį. Tačiau tai jiems nepavyko. Raudonasis Kryžius įstengė išsaugoti didelius kiekius vaistų ir tvarstomosios medžiagos. Bet į Raudonojo Kryžiaus veiklą įeina ne vien tik medicinos pagalbos teikimas, o visokeriopa pagalba. Todėl yra svarbūs ir visi kiti ištekliai. O šie Raudonojo Kryžiaus ištekliai, kaip jau minėta, yra menki ir be visuomenės paramos jis vargu ar galės toliau verstis. Žinant kaip svarbi yra Raudonojo Kryžiaus veikla, reikia manyti, kad visuomenė neliks kurčia ir jo pastangas parems gausiomis aukomis.

Kas mūsų laukė?

Lyg iš baisaus sapno pabudę ir pasijutę tebesą gyvi, šiandien jau galime pradėti susivokti, kas su mumis dėjosi dar prieš porą savaičių ir kas mūsų laukė dar už poros savaičių, jei staiga mus nebūtų išgelbėjusi Dievo malonė ir Vokiečių Armijos ginklas.

Čia peržvelgsime tik keletą stambesniųjų faktų, kaip nuo pereitųjų m. birželio 15 d. mūsų šalį į savo čiulptuvus pagavęs raudonasis oktopus (aštunkojis) sistemingai mūsų tautai pražūtį ruošė.

Jau pati priežastis, kuria prisidengę bolševikai sulaužė buvusias su Lietuva sutartis, ir užplūdo mūsų laisvąją žemę, visiems parodė, kad ne su gerais tikslais jie čia atsibrovė. Jau pirmieji „džiaugsmo" mitingai, kuriuos pagal Maskvos agentų direktyvas vykdė vietiniai bolševikų pazlakai, kiekvienam lietuviui parodė, kad čia yra vaidinama biauri komedija, siekiant kai ką įtikinti, kad jie čia yra „reikalingi". Tų raudonųjų „šventųjų" abrozų, kuriais greit buvo užversta visa Lietuva, ant baslių iškėlus nešiojimas ir garbinimas kiekvienam europiečiui sakė, kad čia vyksta ne europietiškas vaidinimas, o koks tai laukinis ritualas, kokie esti rengiami Afrikos glūdumose prieš pradedant kepti gyvo žmogaus auką žmogėdrų kanibališkai puotai.

Nenatūralus ir aiškiai veidmainiškas buvo visų tų nebaigiamų gyrimos ir pažadų tonas, turėjęs tikslą bukinančių nuodų dujomis apsvaiginti sunykimui ruošiamą lietuvių tautą. Kas nepamena visomis propagandos priemonėmis tvirtinimą, kad „u nas vsio jest" (mes visko turime), išskiriant Dievą, lašinius ir marškinius, kurių tie nelemti pagirūnai tikrai neturėjo. Kas pamiršo tas eibes pažadų pirmomis bolševikų invazijos dienomis, kad nuosavybė nebus paliesta, kad ūkininkams žemiau 30 ha žemė nebebus atimama, kad niekas nebus verčiamas eiti į „kolchozus", kad griežtai draudžiama ūkininkus pravardžiuoti „buožėmis", kad nubraukiamos visos žemės skolos, sumažinami mokesčiai, nemokamas mokslas ir tp., tuo tarpu kai dar pažadams nebaigus nuaidėti, viskas buvo padaryta kaip tik priešingai.

Baugus ženklas buvo ir tokie faktai, kaip patiriama iš Rytų Lietuvos, kad iš bolševikijos gilumos iki Lydos ateidavo tušti rusiški traukiniai, išmarginti plakatais ir reklamomis, esą juose gabenamas maistas „badaujančiai Lietuvai", bet prie Lietuvos sienų tie plakatai buvo nuimami ir iš Lietuvos tie patys traukiniai grįždavo atgal į Rusijos gilumą jau be jokių užrašų, bet pilni prikrauti lietuviškų grūdų, bekonų ir kitokių gerybių. Arba, bolševikijoje platinta propagandinė knyga apie Lietuvą „Litva", kurioje vaizduojamas Lietuvoje toks skurdas, jog esą tik penkiems šimtams žmonių tetenkanti tik viena pora batų ir žmonės gyveną didžiausiame skurde ir tamsybėje, tuo tarpu kai Lietuvos pramonės darbininkai buvo kamuojami amžinomis „soclenktynėmis" ir jų pagaminta gausi produkcija masiniai išgabenama į tą „visko pilnąją" bolševikiją.

Aišku, kad tokie veidmainiavimai nežadėjo nieko gero nei Lietuvai, nei lietuvių tautai.

Tad ką jie žadėjo? Kas laukė Lietuvos ir visų mūsų?

„Mums nereikalingi jūsų žmonės, nė jų meilė, mums reikalinga jūsų žemė, nežiūrint kiek kraujo ir ašarų tai kainuotų" buvę pareikšta Lietuvos „aukščiausios tarybos" delegatams Maskvos raudonosiose sferose. Štai kas laukė mūsų artimiausioje ateityje. Ir štai kaip prie to buvo einama.

Kada Lietuva nuo Vakarų Europos jau buvo atskirta 10 klm. platumo siena, per kurią netik pagalbos šauksmo niekas negirdėtų, bet nei paukštelis nebeperskristų, kada geriausieji patriotai ir veikėjai daugumoje jau buvo sugrūsti į baisiuosius bolševikiškus kalėjimus, kiti slaptomis išgabenti į Rusijos gelmes, įstaigos prigrūstos žydų ir iš bolševikijos plūstančių raudonųjų burliokų, kada visame krašte knibždėte pradėjo knibždėti nuožmūs čekistai ir visi mūsų žmonės sugniaužti teroro replėmis, —prasidėjo planingasis tautos naikinimo darbas. Pasipylė visa eilė nežmoniškiausių įsakų, kurių tikslas buvo sunaikinti mūsų žemės ūkį, pradedant pradžioje įsaku „buožėms" kaip tik sėjos metu atiduoti visus iki paskutinio grūdo ir dar tiek, kad niekas neišgalėtų atiduoti. Grūdų nepristatymas ir sėjos neatlikimas lygiai grėsė nuožmiausiomis bausmėmis—žemės atėmimu ir pačių ūkininkų išgabenimu į Sibiro ir Azijos dykumas, ir tai buvo nedelsiant vykdoma. Toliau sekė įsakai dėl pieno, mėsos, vilnų, bulvių ir naujo derliaus grūdų atidavimo jau nebe vien ūkininkams, bet ir tiems patiems mažažemiams, kuriuos taip apsčiai žadėta buvo globoti, ir tokiais beprotiškais kiekiais, kurių niekas nebūtų įstengs atlikti. „Tai tyčia taip ir suplanuota, kad niekas neįstengtų", kaip yra prasitarę kai kurie „zagotzerno" opričnikai. Iš visų neištesėjusių buvo žiauriausiomis priemonėmis paimami parašai, kad iki to ir to laiko nepristatęs reikalaujamų produktų kiekių „sutinku būti kaip sabotažininkas išvežtas kartu su kitais sabotažninkais".

Koks tas išvežimas buvo, šiandien su siaubu žino kiekvienas, kas pats das išliko neišvežtas...

Negana to. Naujausiai buvo išleistas dar vienas įsakas dėl žemės mokesčių, kuriuo turėjo būti paverstas „sabotažnikų" kiekvienas ir toks, kuris visas kitas pyliavas kokiu stebuklu įstengtų atlikti. Taigi visų tų priemonių tikslas ir buvo „padaryti taip, kad visi ūkininkai iki pačių mažažemių būtų paversti „nevykdančiais įstatymų", apkaltinti sabotažu ir pašalinti nuo savo žemelės bei su visa šeima ištremti iš savo tėvynės. O kol tas terminas prieis, visi, kas tik turėjo sveikas darbo rankas ir nors vieną arklį, turėjo savaičių savaitėmis eiti žiauriausią baudžiavą prie akmenų, rąstų vežimo, aerodromų statymo, kelių pylimo ir kt. darbų. Taigi prieš išvežant troškiuose kiauliniuose vagonuose, iš nelaimingųjų turėjo pirma būti atimtas paskutinis grūdas, mėsos, sviesto kąsnis, vilnos, jie dar turėjo padėti savo žudytojams įsistiprinti savo gimtojoje žemėje...

Vienomis žiniomis 75 nuošimčiai, kitomis žiniomis 80 nuošimčių lietuvių tautos žmonių turėję būti greičiausiu laiku sulikviduota ir ištremta pražūčiai, Lietuvoje paliekant tik žydus ir kelioliktąjį nuošimtį tikriausiųjų bolševizmo pazlakų, o į ištuštėjusią Lietuvos žemelę prigrūsti barzdotų rusiškų „kolchoznikų" iš toliamiausių Rusijos užkampių.

Dar daugiau. Šiandien jau visiems aišku, kad visas tas mūsų tautos naikinimas buvo vykdomas pagal talmudistų „mokslą" — išnaikinti „gojus" ir jų žemę atiduoti „išrinktajai tautai". Dar daugiau šiandien žinome, būtent — kad mes ištisus metus buvome valdomi ri planingai prie išnaikinimo vedami tokių, kurie save galutinai parodė pirmosiomis karo dienomis žvėriškai nukankindami 73 kalinius vien Telšiuose...

Šiandien mums vėl šviečia laisvės saulutė, nebe marinančioji Stalino „saulė", bet gaivinančioji, mūsų laukus sodriu lietum drėkinančioji, mūsų dagą laiminančioji Apvaizdos saulė. Šiandien laisvi organizuojamės atstatyti ir auginti savo tėvų žemę, taip gausiai geriausių jos sūnų krauju apšlakstytą. Ir žinodami kas mūsų laukė, dabar žinome, ką turime daryti, kad per amžius tokios baisybės mūsų tėvynės nebeaplankytų. Būdami amžinai dėkingi garbingajai Vokiečių Kariuomenei, mus paskutinėje valandoje išvadavusiai, būsime verti jos bendradarbiai, atstatant Vakarų Europos gyvenimą visoje išlaisvintoje savo teritorijoje.

Telšių Apskrities Ligoninėje

guli sužeisti 83 civiliai, 42 rusai bolševikai. Ligoninės naujų patalpų statyba vyksta toliau — baigiama statyti. Jau pradėta vandentiekio įvedimai į visą ligoninę, nes ligi šiol buvo didelis vandens trūkumas. Numatoma dar šiemet statyti keletą smulkių pastatų. Ligoninė visą savo turtą nuo bolševikų išsaugojo. Yra žinių, kad bolševikai norėjo bėgdami ligoninę padegti, bet vietinėm jėgom buvo apsaugota.

Ligoninės direktorius yra p. dr. Piechavičius.

Laikinosios civilinės metrikacijos taisyklės

Išvijus komunistus — okupantus ir atstačius normalią tvarką, iškilo metrikacijos klausimas. Suprantama, kad visi komunistinės valdžios priimti įstatymai nustojo galios. Lygiai taip pat nebegalioja civilinės metrikacijos įstatymas. Bet šiuo metu visos metrikacijos knygos, kurios buvo parapijose, yra centralizuotos Telšių mieste registracijos punkte. Čia jos atskirai nebuvo tęsiamos, bet viskas buvo metrikuojama bendrose knygose.

Išskirstymas metrikacijos įrašų į parapijines knygas šiuo metu būtų labai sunkus ir neįmanomas. Todėl tenka prisiderinti prie esamos padėties ir civilinę metrikaciją tęsti toliau, derinant ją pačiam gyvenimui.

Metrikacijai vykdyti nustatomos šios laikinosios taisyklės, kol vyriausybės bus tuo reikalu išleistas įstatymas ar įsakymas.

I

Gimimų, mirimų ir santuokos aktų registracija vykdoma valsčių ir miestų metrikacijos punktų pagal ten esamas metrikacijos knygas. Gimimai turi būti įregistruoti ne vėliau dviejų savaičių. Mirimai turi būti įregistruoti per 48 valandas. Santuoka galioja tik ją įregistravus.

I. Pastaba: Santuoka laikoma taip pat teisėta, jei ji atlikta bažnytinėmis ar kurios kitos tikybos apeigomis. Tačiau tokia santuoka turi būti įregistruota metrikacijos punkte ne vėliau 48 valandų.

II. Pastaba: Tuoktis leidžiama asmenims, kurie nėra giminystės rišami ir asmenims, kuriems santuoka leidžiama Civil. įstatymų X tomo. Tuoktis leidžiama vyrams — nejaunesniems 18 metų ir moterims nejaunesnėms 16 metų. Išimtys leidžiamos aukščiausios Lietuvoje bažnytinės ir civilinės valdžios.

II

Tikintieji laisvai gali atlikti visas bažnytines apeigas, susijusias su gimimais, mirimais ir santuoka.

III

Registruojant gimimus ir santuoką turi dalyvauti du liūdytojai, kurie pasirašo metrikacijos aktą ir liūdija santuokos teisėtumą. Surašant santuokos aktą turi dalyvauti susituokiantieji. Registruojant gimimą turi dalyvauti vienas kuris nors tėvų. Mirimam registruoti reikia pateikti medicinos gydytojo ar felčerio pažymėjimas.

Pastaba: Nesant gydytojo ar felčerio mirimo pažymėjimą gali duoti seniūnas, viršaitis ar burmistras.

IV

Visus metrikacijos dokumentus surašo, ir reikalui esant, išduoda valsčių, miestų ar apskrities metrikacijos punktų vedėjai.

Pastaba: Metrikacijos punktų vedėjus skiria miestų ar apskrities metrikacijos punktų vedėjai.

V

Atliekant metrikaciją ir duodant suinteresuotiems reikalingus dokumentus joks mokestis neimamas. Metrikacijos punktų išduoti dokumentai žyminiu mokesčiu neapmokami.

VI

Dokumentams antspaudoti paliekama punktų senieji antspaudai, išbraukiant juose „LTSR" ir „vykdomasis komitetas". Punktai gali naudotis valsčių 1940 metų birželio mėn. 15 dienos vartotais antspaudais su Vyčiu.

VII

Nusižengusieji šioms taisyklėms baudžiami pagal bendruosius baudžiamuosius įstatymus.

1941 m. liepos mėn. 8 d.

A. Ramanauskas,
Telšių m. ir apskr. Viršininkas

B. Antanėlis,
Telšių m. ir apskr. Prokuroras.

Žemaičių Elektrinių rajonui reikalingas prityręs **buhalteris**. Kreiptis į Telšių elektrinę.

Valgyklai reikalinga prityrusi **virėja.** Kreiptis į Žemaičių Žemės Redakciją

Aukoja nukentėjusiems nuo karo

Rainių mašinų trakt. stoties personalas nutarė tą sumą, kurią buvo priversti pasirašyti bolševikiškai paskolai pirkti, savo laisvu noru paaukoti nukentėjusiems nuo karo šelpti tokiu būdu, kad kiekvienas tarnautojas ir darbininkas skiria po 10 nuošimčių savo mėnesinės algos per 6 mėnesius, kol bus išmokėta visa aukojamoji suma.

Iš mūsų krašto

Telšiuose praeitą antradienį, VII. 8 d., turgus buvo didelis. Žmones privežė į turgų visokių produktų. Visur mieste pilna žmonių, visur gera nuotaika.

Varnių miestely nuo gaisro išliko nesudeginta tik Žarėnų g-vė, beveik visa Kaltinėnų g-vė ir Tverų gatvėj 3 namai. Mokyklos kampas taip pat sprogstančio sviedinio nuneštas. Miestelį padegė bolševikų kariai padedami vietos žydų ir komunistų. Abi bažnyčios išliko nepaliestos, taip pat išliko senieji vyskupijos rūmai.

Bolševikų nušauti lietuviai Bartkus iš miestelio ir Butikis iš Šauklių.

Lieplaukė nedaug tenukentėjo. Sudegė miestely tik vienas trobesys. Labiausiai nukentėjo klebonijos ūkis: sudegė veik visi ūkio trobesiai su visu trobesiuose buvusiu turtu.

Ūkininkas Mikalauskas ir Petravičienė rusų nušauti. Apylinkėj yra keletas sužeistų žmonių.

Žem. Kalvarija. Vietiniai žmonės jau nuo pat karo pradžios rūpinosi sukliudyti bolševikų kariuomenei bėgti ir anksti sulikvidavo vietinius bolševikų valdžios pareigūnus. Bažnyčios turtą (ritualinį) išgelbėjo vietiniai partizanai. Dvasininkus butų išžudę, bet žmonės spėjo paslėpti. Kalvarijos partizanams padėjo veikti Barstyčių partizanai ir jau birželio 23 d. (pirmadienį) Kalvarijoj buvo iškelta lietuviška trispalvė vėliava.

Barstyčių partizanai pradėjo savo visą veikimą nuo VI. 23. ir tą patį rytą iškėlė tautišką vėliavą. Padėjo suorganizuoti tvarką ir Sedoje. Miestelis buvo nepaliestas.

Satėse partizanai ginkluotai veikė jau tada, kai mūsų brolius bolševikai vežė į vagonus išvežti į S S S R. Šiaip miestelis liko sveikas, žmonių aukų nėra, bet sužeistas partizanas Mingėla G, kurio šeima išvešta į SSSR.

Seda nuo karo nenukentėjo, bet vietos komunistai su žydais ilgai spyrėsi ir todėl per susirėmimą nekaltai nužudė keliolika geriausių vietos žmonių. Čia vyko susirėmimas tarp vietos komunistų—žydų, kurie buvo pasikvietę rusų kareivių į pagalbą, ir tarp vietos partizanų, kurie gynė savus žmones. Tautvėliava taip pat buvo iškelta VI. 23. iš ryto.

Ylakiuose vietiniai žydai parodė didelį nepalankumą atvykstantiems vokiečių kariams, buvo net aukų. Per susirėmimą partizanų su raudonaisiais žuvo V. Vitockis.

Skuodas buvo padegtas vietinių žydų ir labai sunkiai apdegė.

Mažeikiai, Židikai, Pikeliai, Laižuva liko nepaliesti.

Kelmės miestas nuo karo visas sudegė Liko tik bažnyčia ir vienas kitas namas.

Alsėdžiai Tai vienas anksčiau prisikėlusių Žemaitijos miestelių ir gražiai veikiančių Žemaitijos miestelių. Nors bolševikų jėgos pro Alsėdžius labai apsčiai traukė ir traukėsi ir prie pat miestelio buvo įsistiprinę, pasiruošę laikytis, tačiau ši grėsmė greit nuslinko ir miestelis bei apylinkės išliko nenukentėję. Valsčius ir partizanų šaulių gausus būrys, taip pat policijos nuovada įsikūrė dar antradienio vakare, bolševikams visais kelias tebeduzgiant. Žuvusių yra pora žmonių kaime, kuriuos vietinių niekšų atvesti nušovė bolševikai.

Alsėdžiuose visi, nuo ūkininkų iki darbininkų, stropiai budi savo atgautos laisvės sargyboje. Žmonės džiaugsmo pilnomis akimis bučiuojas, išgirdę, kad prasidėjo karas, kad Vokietija pradėjo išvadavimo žygį nuo aiškios pražūties, kuriai dauguma geriausiųjų valsčiaus ūkininkų ir šviesuolių buvo jau vietos komunistų pasmerkti.

Luokė Miestelis nuo karo nenukentėjęs, tik bolševikai pasitraukdami sudegino Dubiškių kaimo ūkininko Tumo daržinę ir tvartus. Iš žmonių rusai nušovė vieną jauną vaikiną ir sužeidė Bekertą, kurie jiems besitraukant važiavo dviračiais. Valsčiaus organai — viršaitis komendantas, šaulių būrys veikia. Iš Kauno grįžo 10 žmonių, kurie buvo bolševikų išvežti dar prieš gegužės 1 d. Prie Telšių nužudytųjų 73 politinių kalinių tarpe yra ir luokiškis ūkininkas Šalkauskas Česlovas iš Naujokų km

Viešvėnai Miestelis nenukentėjo, tik vieno ūkininko trobą rusai uždegė ir buvo rastas užkastas jaunas vaikinas Jurevičius iš Pakapių, kuriam, turbūt, kartu nuskelta dalis galvos. Taip pat per susišaudymą užmušta keletas gyvulių. Bolševikų kariuomenės apylinkėje buvo daugybės bet vis nubėgo nebepridarę didesnių nelaimių.

Nerimdaičiai išliko sveiki, žiaurumų nebuvo. Yra susiorganizavęs veiklus šaulių partizanų būrys. Gyventojų išgąstis praslinko lyg koks juodas debesys r visi spėję atsipeikėti smarkiai. stveriasi darbo.

Gadūnavas taip pat nuo karo liko nenukentėjęs. Gadūnaviškių paskutinis išgąstis buvo ketvirtąją karo dieną, kai stambus bolševikų tankų dalinys buvo užsimaskavęs prie Pušies kalno ir atsukęs vamzdžius į Gadūnavo pusę Bet po keletos valandų ir tie patys dingo, tik kitą dieną dar pratraukė porą būrelių, kurie išsigandę klausinėjo kelio trauktis.

Žarėnai. Pereitais metais, įvykus bolševikiškai parceliacijai, kai-kur žemė buvo suskaldyta sklypais visai neatsižvelgiant į tai, ar ūkininkas galės nors pakenčiamai ūkininkauti ant likusios jam normos. Kai kurie ūkiai liko visai be pievų, kas ateinančią žiemą pakenktų gyvulių ūkiui. Kai kur paimta visi rugiai, todel nebegalėjo ūkininkas pasėti.

Šiauliai. Po karo audros Šiaulių miestas išlikęs visai sveikas. Yra sudegęs vienas didesnis namas miesto centre ir pora pakraštyje. Bet langai yra ištrūkinėję didesnės dalies namų. Žmonės jaučiasi laisvi, visu smarkumu dedasi langus ir užtaisinėja kitus karo paliktus pėdsakus.

Liūdnesnis vaizdas išvažiavus iš Šiaulių Kuršėnų link. Kas kilometras vis dažniau guli „nenugalimosios armijos"" sudaužytas, sudegęs sunkvežimis, tankas, patranka, nutraukyti iš orlaivių mestų bombų telegrafo laidai, dažnai su visais stulpais, ir pakelėse neretai matai supiltą kapą Bet žmonės jau po to yra atsikvošėję, ir kelias judėjimais yra visai normalus.

Tverai. Miestelis nuo karo smarkiai nukentėjo. Sudegė pašto, pieninės, kooperatyvo, bankelio pastatai. Liko tik pakraščiuose keletas namų ir mokykla, valsčiaus savivaldybės pastatai. Jau pradedama ant griuvėsių statyti naujus trobesius. Bažnyčia truputį nukentėjo nuo sviedinių ir varpinė smarkiai nukentėjo, bet nesudegė.

Palanga atvaduota iš bolševikų birželio 22 d. anksti rytą. Sudegė tik du namai, o šiaip visas miestas ir vilos liko tvarkoj. Į Palangą vasarotojai šiemet nebuvo leidžiami, buvo atveštas tik vienas kitas komunistas. Buvo taip pat suvešta į stovyklas vaikų vadinamų „pionierių" apie 2.000. Artimesniųjų vietovių lietuvių vaikai vietos lietuvių rūpesčiu jau išsiuntinėti pas tėvus, o tolimesnieji tebėra Palangoj globojami palangiškių. Buvę tos stovyklos vadovai „komjaunoliai" ilgai tuos vaikus vedžiojo į šiaurę nuo Palngos, buvo net nuvedę į Latvijos teritoriją, bet paskui palangiškiai juos išgelbėjo ir paėmė savo globon,

Kartena nuo karo veik nenukentėjo.

Nukankintas Viekšnių Klebonas kan. J. Ńovickas.

Beatsitraukianti bolševikų kariuomenė trečiadienį nužudė senelį Viekšnių kleboną kanauninką J. Novicką. Drauge su vietos advokatu jis buvo nuvežtas į artimą miškelį. Sunkvežimy važiuodamas jis dar suteikė išrišimą sąmonės netekusiam advokatui. Miškely bolševikai senelį kunigą sušaudė ir apibadė durtuvais. Sekantį sekmadienį (VI. 30) viekšriškiai savo nukankintą kleboną iškilmingai palaidojo.

Bolševikų nužudyti kunigai.

Iki šiol turimais duomenimis beatsitraukiantys bolševikai Telšių vyskupijoj sušaudė du kunigu: Kuršėnų kleboną kan. V. Dambrauską ir Viekšnių kleboną kan. Novicką. Lankeliškiuose (Vilkaviškio vyskupijoj) žiauriai nužudyti trys kunigai: dr. J Dabrila, V. Balsys ir J. Petrika. Alytuje sušaudyti du kunigai, Skaruliuose ir Palomenėj po vieną Tabariškėse (prie Kauno) pripuolamai nuo kulkos mirė dijak. Stulginskas, kilimo iš Ylakių.

Daugely vietų raudonieji kunigus tardė ir grąsė sušaudyti

Viešvėnai. Š. m. liepos 2 d. klebonas nuo pat ryto mokė vaikus, tik apie 11 valandą pasigirdo trys — vienas paskui kitą didėli granatos sprogimai — antrasis sprogimas buvo su liepsna. Mat, vaikas, eidamas į bažnyčią, rado kelyje granatos kapsulį. Kadangi vaikas pavėluotai atėjo ir suoluose visos vietos buvo užimtos, todėl jis atsisėdo paslenyje kur jau sėdėjo keletas vaikų. Čia laike pamokų vaikas niekieno nepastebėtas pradėjo kapsulį čiupinėti ir įvyko sprogimas. Kadangi vaikas su kapsule sėdėjo atskirai, tai sprogimas kitų vaikų nesužeidė, tik jam pačiam koją įbrėžė, šalia sėdančiam antakį sutrenkė, gi sėdynėje pramušė skylę 3 centimetrų gilumo ir sieną apardė taip kaip su šratais.

Salantai. Nuo praūžusios karo audros Salantų apylinkė nieko nenukentėjo. Rusai jau suspėjo išbėgti sekmadienį. Valsčius apvalytas nuo raudonųjų išdavikų. Ūkininkai dabar su džiaugsmu eina dirbti į laukus, nes žino, kad dabar jokie Montvilai su Milašiais jų nebedraskys.

Prieš karą bolševikai Rusijon išvežė šiuos apylinkės gyventojus su šeimomis: Danilevičių iš Žeimių km., Lenkauską iš Skaudalių km., Baltušį iš Lėliūnų km. ir Monkauską iš Šateikių. Anksčiau buvo išvežti mokyt. Bražiūnas ir C. Stankūnas iš tūzų.

Šventosios uostas, kaip ir visi Lietuvos kaimai ir miesteliai, iki birželio 21 d. (šeštadienio) vakaro kentė baisųjį bolševikų čekistų terorą. Tečiau, būdami arčiau jūros, jis geriau nujautė oro permainą ir artėjantį išvadavimą, todėl naktį į sekmadienį veik niekas čia jau nebemiegojo. Ir neapsiriko. Penkiomis ryto jau išgirdo pirmuosius laisvės šūvius. Šventojoje buvusių žmonių smaugėjų — čekistų tarpe kilo neapsakoma panika. Visi leidosi bėgti pajūriais Latvijos sienos link. Išvadavimo kanonada sparčiai artėjo. Greit nuo Palangos pasirodė pulkai vaikų, kuriuos bolševikai ir žydai varėsi iš „pionierių" stovyklos į Rusiją. Laimei, apie 8 val. atskrido vokiečių lėktuvas ir bematant iš jūros pradėjo pilti sviediniai į Butingės miškuose pasislėpusius raudonuosius dalinius, kurie, lyg tarakonai iš užpečkio, pradėjo visomis savo patrankomis vežini ir tankais griūti lauk iš miškų ir skęsti smėlyje. Nieko netrukus narsioji vokiečių kariuomenė jau buvo Latvijos pusėje ir apsupusi bėgančius bolševikus, atėmė iš jų vaikus ir juos pačius bei visus vaikus grąžino į Palangą.

Šventosios gyventojai, pirmąją kanonadą išgirdę, entuziazmo pagauti, stvėrėsi darbo: bematant išgaudė savo čekistus ir vietos bolševikus ir 1 val. dieną sekmadienį uosto rajone iškėlė išlaisvintos Lietuvos vėliavas.

Šiandien Šventoji yra gražiai susitvarkiusi ir darbas bei ramus gyvenymas vėl grįžo į savo vėžes.

Kronika

—Vizitavęs parapijas J. E. vysk. Borisevičius pereitą sekmadienį (VII. 6) grižo į Telšius. Kovą praleido Varsėdyj.

—Vyskupijos kūrija ir Seminarija persikėlė į savo senas patalpas.

— Pagerbiant nukankintus kalinius, reikėtų jų didžiulį kapą tuoj iš šalių apdėti žaliom velėnom, o viršų apsodinti gėlėmis.

— Gaivinant žemaičių kovas už savo laisvę, reikėtų Rainių miškely rastus kankinimo įrankius sudėti „Alkos" muziejuj ir prie jų pastatyti bolševikų atvežtą Stalino statulą, kuri dabar dalimis išgriauta riogso Kūrijos laidaryj.

Redakcija kviečia kitus skaitytojus tuo klausimu pasisakyti.

Organizuojamas choras ir orkestras.

Telšiuose

Choro repeticijos vyksta gimnazijos patalpose nuo 20 iki 21 valandos šiomis dienomis:

Moterims: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais.

Vyrams: antradieniais ir penktadieniais.

Orkestro repeticijos daromos ten pat, tom pačiom valandoms: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais.

Prašome nesigailėti laiko ir savo laisvas valandas paaukot kultūringam darbui.

Padėka

Pil. Treimanui Ervinui, paaukojusiam "Žemaičių Žemės" reikalams penkiasdešimt rublių, širdingai dėkojame.

Redakcija ir Administracija

Telšių miesto pirtis veiks penktadienį liepos 11 d. nuo 18-20 v. l. kariams, o nuo 20 val. civiliams.

Šeštadienį, liepos 12 dien. pirtis veiks nuo 13 val. ligi vėlybo vakaro ir skiriama civiliams gyventojams.

Plateliai Plateliai nuo karo beveik visai nenukentėjo, nes susirėmimas tarp rusų ir vokiečių teužtruko tik pusė valandos. Išbėgus rusams, šauliai ėmė saugot imiestą ir valyti apylinkes nuo pabėgusių komunistų bei žydų.

Šių metų liep. 9 dieną atsirado pirmas numeris „Žemaičių Žemės". Nors buvo atsiųsta apie 200 egzempl., bet gyventojai buvo taip ištroškę lietuviško laikraščio, kad bematant visus egzeml. išpirko. Su nekantrumu laukiame sekančio numerio.

Skaityk ir platink „Žemaičių Žemę".